

शिवसताक्षी नगरपालिका, भापा

शिवसताक्षी नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड २) भापा, पौष १० गते, २०७५ साल (संख्या ४

भाग १

शिवसताक्षी नगरपालिकाको
सूचना

जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण गर्न बनेको ऐन, २०७५

प्रस्तावना : विगत लामो समयदेखि यस नगरपालिका भित्र जग्गा जोतभोग गरी आएका तर सो जग्गाको स्वामित्व प्राप्त नभएको वा कही कतै जग्गा नभएका नागरिकलाई जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा दिई जग्गाको भोगचलन तथा बसोबासलाई व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा (१) बाट प्रत्याभूत स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐनको १०२ को उपदफा (१) को अधिकार प्रयोग गरी सभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम, प्रारम्भ र विस्तार : (१) यस ऐनको नाम शिवसताक्षी नगरपालिका जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण ऐन, २०७५ रहनेछ ।
- (२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- (३) यो ऐन शिवसताक्षी नगरपालिका भर लागू हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा :
- (क) “जग्गा” भन्नाले सरकारी जग्गा, सार्वजनिक जग्गा, र वर्षौदेखि नदी उकास, भोरा फाँडेर वा तत्कालिन राजाको हुकुम आदेशबाट बसोबास गराएको वा नदी कटानबाट विस्थापित भएर आफै वा कुनै संघ संस्था वा स्थानीय तहले बसोबास गराएको, बसोबास गरी आएको, उठान क्षेत्रमा पुनः बसोबास गरी जोतभोग गरी रहेको सम्भन्तुपर्दछ ।
- (ख) “सरकारी जग्गा” भन्नाले सडक, बाटो, रेल्वे, सरकारी घर भवन कार्यालय, वनबुटेन, जंगल, नदी खोलानाला, खोल्सी, ताल पोखरी, डिल नहर, कुलो, पर्ती भीरपहरा, वगर, सरकारी वा अर्धसरकारी संस्थाले प्रयोग गरी छाडेको जग्गा, खेल, मैदान, साविक गा.वि.स.हरूले प्रयोग गरिरहेको वा संघ संस्थाहरूलाई उपभोग गर्ने इजाजत दिएको घर टहरा वा जग्गा समेतलाई सम्भन्तु पर्नेछ ।
- (ग) “सार्वजनिक जग्गा” भन्नाले बाटो, कुवा, पानी, पधेरो, पानीघाट, इनार, पोखरी, डिल, खोला संरक्षणका लागि बनाएको बाँध, निकास, गौचरण, मसानघाट वा मुक्तिघाट, चिहान, पाटीपौवा, देवल, धार्मिक स्थल, स्मारक, मठमन्दिर, चोक, डवली, ढल चौतारो, हाट मेला लाग्ने ठाउँ, मनोरञ्जन खेलकुद गर्ने ठाउँलाई सम्भन्तु पर्नेछ ।
- (घ) “सुकुम्बासी” भन्नाले जीविकाको लागि कुनै विकल्प नभएको, आफ्नो वा आफ्नो अंशियारको नाममा कुनै घर वा जग्गा नभएका

वा आफ्नो वा अंशियारका नाममा घर वा जग्गा जोड्न सक्ने कुनै साधन श्रोत नभएका, भूमिहिन, बाढि पीडित, पहिरो पीडित, आगलागी पीडित, अन्य दैवी प्रकोप पीडितबाट घर जग्गाविहिन हुन पुगेका व्यक्ति एवम् निजप्रति आश्रित परिवारका सदस्य समेतलाई जनाउँदछ ।

- (ड) “जोतभोग गरेको जग्गा” भन्नाले तत्कालिन श्री ५ को सरकारले म्यानमार (तत्कालिन बर्मा) बाट विस्थापित परिवारलाई बसोबास गराएको वा अवकास प्राप्त नेपाली सेना, प्रहरीहरुलाई अवकास पछि बसोबास गराएको वा तत्कालिन राजाबाट हुकुम बक्स भई बसोबास गराएको वा दैवी प्रकोपमा परी विभिन्न जिल्लाबाट आई भोरा फडानी गरी बसोबास जोतभोग गरी आएको वा उल्लेखित बसोबास गरेको परिवार वा संघ संस्थाबाट हक हस्तान्तरण गरी हाल जग्गा जोतभोग गरी रहेको वा घर, टहरा, बगैचा, कटेरो, गोठ बनाई जोतभोग गरेको जग्गा सम्झनु पर्दछ ।
- (छ) “समिति” भन्नाले ऐनको दफा ३ बमोजिम गठन भएको जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “नाप नक्सा” भन्नाले जोतभोग गरी आएको जग्गा, फिल्ड नक्सा, कित्ता भए पुनः नापजाँच गर्ने नक्सा, कित्ता नभए जोतभोगमा रहेको जग्गा नाप्ने, नक्सा बनाउने, कित्ता काट गर्ने, क्षेत्रफल निकाल्ने, एकिकन गर्ने, जग्गाको किसिम वर्गीकरण गर्ने, फिल्ड बुक बनाउने, श्रेष्ठा कितावमा दर्ता गर्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) “सभा” भन्नाले शिवसताक्षी नगरपालिकाको नगरसभालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “अध्यक्ष” भन्नाले जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा वितरण ऐन, २०७५ को समितिको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ड) “सदस्य” भन्नाले जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा वितरण ऐन, २०७५ को समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरु र सदस्य सचिवलाई सम्झनु पर्दछ ।

खण्ड २) भाषा संख्या ४ स्थानीय राजपत्र भाग १ मिति २०७५।१।१०

- (ट) “मापदण्ड” भन्नाले जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा वितरण ऐन, २०७५ को दफा १३ बमोजिमको मापदण्डलाई जनाउँदछ ।
- (ठ) “नगरपालिका” भन्नाले भाषाको व्याङ्गडाँडामा रहेको नगरपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ड) “कार्यपालिका” भन्नाले शिवसताक्षी नगर कार्यपालिका भाषालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ढ) “राजस्व” भन्नाले यो ऐन कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको लागि जग्गाको मोलपोत समेतलाई बुझ्नुपर्दछ ।

शिवसताक्षी नगरपालिका, भाषा

परिच्छेद २
समितिसम्बन्धी व्यवस्था

३. समितिको गठन : (१) नगर कार्यपालिकाले जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितणसम्बन्धी कार्य गर्नको लागि देहायबमोजिम समिति गठन गर्न सक्नेछ :-

(क) नगर कार्यपालिकाले तोकेको व्यक्ति	अध्यक्ष
(ख) जनप्रतिनिधि मध्येबाट एक महिला सहित २ जना	सदस्य
(ग) अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला वन कार्यालय	सदस्य
(घ) अधिकृत प्रतिनिधि, मालपोत कार्यालय, दमक	सदस्य
(ङ) अधिकृत प्रतिनिधि, नापी कार्यालय, दमक	सदस्य
(च) नगर कार्यपालिकाले तोकेको एक महिलासहित अन्य २ जना	सदस्य
(छ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत कर्मचारी	सदस्य सचिव

- (२) समितिको बैठक सामान्यतया महिनामा ३ पटक बस्नेछ ।
- (३) अध्यक्षले तोकेको समय र मितिमा बैठक बस्नेछ, र बैठकको गणपुरक संख्या अध्यक्षसहित एकाउन्न प्रतिशत हुनेछ ।
- (४) समितिको निर्णय अध्यक्षबाट प्रमाणित भएपछि लागू हुनेछ ।
- (५) कार्य सम्पादनलाई छिटो र सहज बनाउन समितिले वडास्तरमा कार्य सम्पादन सहयोग समिति बनाउन सक्नेछ ।
- (६) बैठकसम्बन्धी अन्य व्यवस्था समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (७) समितिले नगरपालिका समक्ष चौमासिक प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (८) समितिको कार्यावधि नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ, र कार्यावधि थप गर्न सकिनेछ ।
- (९) काम सम्पन्न भएपछि समिति कायम रहने छैन ।

४. समितिको कार्यालय : समितिको कार्यालय नगरपालिकामा रहनेछ ।

५. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :
- (१) सरकारी, सार्वजनिक तथा निजी भू-स्वामित्व भएको जग्गाको अभिलेख तयार गर्ने ।
 - (२) जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा पाईसकेका र पाउन बाँकी कारवाहीको प्रकृत्यामा रहेकाहरूको विवरण सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त गर्ने ।
 - (३) लामो समयदेखि जग्गा जोतभोग गरी आएको तर कानूनी स्वामित्व नपाएको व्यक्तिहरूको जग्गाको लगत तयार पार्ने ।
 - (४) भूमीको वर्गीकरण अनुसारको लगत तयार पार्ने ।
 - (५) स्थानीय जग्गाको नाप नक्सा, कित्ताकाट, हालसाविक, रजिष्ट्रेशन नामसारी तथा दाखिल खारेजसम्बन्धी काम गर्ने ।
 - (६) जग्गाको स्वामित्व उपलब्ध गराउने तथा बसोबासलाई व्यवस्थित गर्ने क्रममा समितिले जोतभोगको आधारमा जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा वितरण गर्न सक्नेछ ।
 - (७) जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण गर्दा समितिले चरणबद्ध रूपमा कार्य सम्पादन गर्न सक्नेछ ।
 - (८) सार्वजनिक प्रयोजनका लागि जग्गा प्राप्ति, मुआब्जा निर्धारण तथा वितरणमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।
 - (९) नाप नक्सा तथा जग्गाको स्वामित्व निर्धारण कार्यमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।
 - (१०) जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरणसम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने ।
६. समितिको सेवा सुविधासम्बन्धी व्यवस्था : (१) समितिको अध्यक्षको पारिश्रमिक र अन्य सुविधा नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ :
- (२) समितिका पदाधिकारी तथा अन्य सदस्य र समितिको काममा खटिने कर्मचारीको बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

- (३) समितिको बैठकमा सम्बन्धित विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

कार्यविधि

७. अभिलेख तयार गर्ने : नगर क्षेत्र भित्रको सरकारी, सार्वजनिक र कानूनी स्वामित्व नपाएको व्यक्तिले जोतभोग गरेको जग्गाको अभिलेख तयार गर्दा देहायको प्रक्रिया अपनाईनेछ :
- (१) सम्बन्धित निकायबाट जग्गाको अभिलेख समेत मगाउने।
 - (२) वास्तविक लगत तयारको लागि सूचना प्रकाशन गरी सम्बन्धित व्यक्तिबाट आवेदन माग गर्ने।
 - (३) प्राप्त आवेदन समेतको आधारमा वडागत रूपमा त्यस्तो जग्गाको लगत तयार गर्ने।
 - (४) प्राप्त निवेदनलाई छानबिन गरी उपयुक्त देखिएमा जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा वितरण गरी श्रेष्ठा कायम गर्न मालपोत कार्यालयमा पठाउने।
 - (५) अन्य प्रक्रिया समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ।
८. अनुसूचीसम्बन्धी व्यवस्था : (१) आवेदकबाट निवेदन लिनेसम्बन्धी व्यवस्था अनुसूचीमा तोकिएबमोजिम हुनेछ।
- (२) अनुसूचीको ढाँचा समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ।
 - (३) आवेदन दिने सूचनाको अवधि तथा अन्य व्यवस्था समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ।
९. राजश्वसम्बन्धी व्यवस्था : (१) यस ऐनबमोजिम जग्गा प्राप्त गर्नेले तोकिएबमोजिमको राजश्व तिर्नु पर्नेछ :
- (२) राजश्वको दरसम्बन्धी व्यवस्था समितिको सिफारिसमा नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ र राजश्व लिनेसम्बन्धी अन्य व्यवस्था समितिले तोकेबमोजिम हुने।
 - (३) उपदफा (१) बमोजिमको रकम नगरपालिकाको कोषमा जम्मा हुनेछ।

१०. जनशक्ति तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी व्यवस्था : समितिलाई आवश्यक पर्ने जनशक्ति र व्यवस्थापनसम्बन्धी खर्च नगर कार्यपालिकाले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
११. जग्गा प्राप्त गर्नेले पालना गर्नुपर्ने : जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा प्राप्त गर्नेले पालना गर्ने शर्त तथा अन्य विषयहरू समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
१२. आवेदनसम्बन्धी व्यवस्था : समितिमा निवेदनसाथ देहायबमोजिमका कागजात पेश गर्नु पर्नेछ :
- क) सरोकारवालाको माग निवेदन,
 - ख) नागरिकताको प्रतिलिपी,
 - ग) बसाईसराईको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
 - घ) मृत्युदर्ता/नाता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी,
 - ङ) मतदाता परिचय पत्र,
 - च) पारिवारिक विवरण फाराम,
 - छ) वडा कार्यालयको सिफारिस,
 - ज) स्थलगत सर्जिमीन,
 - झ) साविक नक्सा हालसम्मको,
 - ञ) फिल्डबुक प्लट रजिष्टर,
 - ट) श्रेष्ठा पुर्जा लिखित निर्णय फैसला पुर्जा,
 - ठ) हकदावी,
 - ण) निवेदन दस्तुर,
 - त) खरिदबिक्री गरी लिएको भए सोको प्रमाण ।
१३. जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी मापदण्ड : (१) जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी मापदण्ड समितिको सिफारिसमा नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
(२) मापदण्ड निर्धारण गर्दा प्रचलित कानूनसँग बाझिने गरी निर्धारण गर्न सकिने छैन् ।

१४. जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा दिन बन्देज जग्गाहरु : देहायको अवस्थामा जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा प्राप्त हुने छैन :

- (१) सार्वजनिक पोखरीले चर्चेको जमिन,
- (२) खेल मैदानले चर्चेको जमिन,
- (३) बसपार्कले चर्चेको जमिन,
- (४) पानी बहदै रहेको पैनी, खोला, खोल्सी, नदी,
- (५) कुवा, पानी पधेरो, पानीघाट, मसान घाट, चिहान, चौतारी, हाल मेला लाग्ने स्थान,
- (६) चालु अवस्थामा रहेको सार्वजनिक बाटो र आवश्यक ठहरिएमा तथा नगरपालिकाको सडक योजना अन्तरगत सडक विस्तारको क्रममा परेको जग्गा ।

१५. जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा दिन बाधा नपर्ने जग्गाहरु : देहायबमोजिमका जग्गाहरु प्रमाणपुर्जा दिन बाधा पर्ने छैन :

- (१) पुरानो अभिलेख नक्सामा पैनी, कुलेसा भएको हाल चालु नरहेको अवस्थामा ।
- (२) सार्वजनिक बाटो हाल चालु नरहेको र आवश्यक नठहरिएमा ।
- (३) पुरानो अभिलेख वा नक्सामा वन वा बुट्यान भएको हालको अवस्थामा वन वा बुट्यान नभई आवद गरी जोतभोग गरिरहेको ।
- (४) नम्बरी जग्गा समेत समावेश गरी जोतभोग गरी आएको प्रति परिवार १-१०-० (एक विगाह दश कठ्ठा) सम्म क्षेत्रफल भएको ऐलानी पर्ती जग्गा ।
- (५) यससम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

१६. अनुगमन तथा निरीक्षणसम्बन्धी व्यवस्था : समितिबाट भइरहेको काम कारबाहीको सम्बन्धमा अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न देहायबमोजिमको अनुगमन तथा निरीक्षण समिति रहनेछ :

क) नगर प्रमुख	संयोजक
ख) नगर उप-प्रमुख	सह-संयोजक
ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
घ) नगर कार्यपालिकाले तोकेको १ महिलासहित २ जना	सदस्य
ङ) सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष	सदस्य

१७. भुट्टा विवरण पेश गरेमा हुने कारबाही : कसैले भुट्टा विवरण पेश गरी जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा प्राप्त गरेमा देहायबमोजिमको कारबाही हुनेछ :

(क) जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जा खिची जग्गाधनी-प्रमाणपुर्जासहित सोसम्बन्धी नक्सा, फिल्डबुक लगायतको सम्पूर्ण श्रेष्ठा बदर गर्ने ।

(ख) भुट्टा विवरण पेश गर्नेलाई प्रचलित कानूनबमोजिम आवश्यक कारबाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाउने ।

१८. राय सुभाव सङ्कलन गर्न सक्ने : यस ऐन कार्यान्वयनको लागि समितिले सर्वदलीय, सर्वपक्षीय भेला बोलाई राय सुभाव सङ्कलन गर्न सक्नेछ ।

१९. बाधा अड्काउ फुकाउने व्यवस्था : (१) यस ऐन कार्यान्वयन गर्दा ऐनको कुनै दफा वा उपदफा वा खण्डले बाधा पारेमा ऐनको मूल मर्म र भावना विपरित नहुने गरी समितिको सिफारिसमा नगर कार्यपालिकाले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

(२) यस ऐनको दफा वा उपदफा वा खण्डको प्रावधान अस्पष्ट भई ऐन कार्यान्वयनमा समस्या परेमा ऐनको मूल मर्म र भावना विपरित नहुने गरी नगर कार्यपालिकाले तेस्तो दफा वा उपदफा वा खण्डको व्याख्या गर्न सक्नेछ ।

२०. ऐन संशोधनसम्बन्धी व्यवस्था : यो ऐनको कुनै भाग वा दफा वा उपदफा खारेज वा संशोधन गर्नु परेमा नगर सभाले गर्न सक्नेछ ।
२१. नियम तथा कार्यविधि बनाउने अधिकार : यो ऐनको उद्देश्य कार्यन्वयन गर्न नगर कार्यपालिकाले आवश्यक नियम तथा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।
२२. छाप र लोगो : यस समितिको छाप र लोगो नेपाल सरकारको प्रचलित लोगो प्रयोग हुनेछ र छाप मूनी धनी प्रमाणपुर्जा वितरण समिति शिवसताक्षी लेखिएको हुनेछ ।

आज्ञाले,
बिष्णु बहादुर अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत